

Sygn. akt III CSK 180/18

## POSTANOWIENIE

Dnia 15 stycznia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z powództwa S. D., E. D. i A. D. (poprzednio D.-S.)  
przeciwko [...] Bankowi [...] w K.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności,  
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej  
w dniu 15 stycznia 2019 r.,  
na skutek skargi kasacyjnej powodów  
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]  
z dnia 12 grudnia 2017 r., sygn. akt I ACa [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.**

## UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 12 grudnia 2017 r. oddalił apelację S. D., E. D. i A. D. (poprzednio D. – S.) od wyroku Sądu Okręgowego w K. oddalającego ich powództwo skierowane przeciwko [...] Bankowi [...] w K. o pozbawienie wykonalności bankowego tytułu egzekucyjnego z dnia 23 kwietnia 2002 r. zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w J. z dnia 8 lipca 2002 r. (I Co [...]), któremu Sąd ten postanowieniem z dnia 20 maja 2009 r. (I Co [...]) nadał klauzulę wykonalności wskutek przejścia uprawnień na rzecz pozwanego.

Od powyższego rozstrzygnięcia skargę kasacyjną wnieśli powodowie. Wnosząc o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazali, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c.) w postaci konieczności odpowiedzi na pytania: Czy zarzut dotyczący wysokości dochodzonej bankowym tytułem egzekucyjnym sumy ma charakter materialnoprawny podlegający powództwu przeciwegzekucyjnemu czy też wyłącznie formalny podlegający zażaleniu w postępowaniu klauzulowym? W jaki sposób dłużnik ma udowodnić inną wysokość niż dochodzona wierzytelność banku i częściową spłatę zadłużenia oraz obalić wynikające z art. 244 § 1 k.p.c. domniemanie prawdziwości zaświadczenia komornika, co do wysokości wierzytelności banku, w sytuacji, gdy bank nie udostępnia dłużnikowi swojej dokumentacji, a sąd nie uwzględnia wniosków dowodowych pełnomocnika dłużnika i nie wydaje zarządzenia w trybie art. 248 § 1 k.p.c. dopuszczając dowód z dokumentacji kredytowej dłużnika i akt komorniczych w sytuacji, gdy dokumentacja bankowa jest chroniona tajemnicą bankową uchylaną zarządzeniem sądu, a bank przejmujący ma obowiązek przechowywać dokumentację kredytową banku przejmowanego, gdy na jej podstawie prowadzi egzekucję?

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej

doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398<sup>4</sup> §2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, że wskazanie przyczyny określonej w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c. nakłada na skarżącego obowiązek przedstawienia zagadnienia o charakterze abstrakcyjnym wraz z argumentami prowadzącymi do rozbieżnych ocen prawnych, wykazania, że nie zostało ono rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa. Zagadnienie ma cechować się istotnością, czyli być doniosłe z uwagi na rangę zawierającego się w nim problemu prawnego oraz jego znaczenie wykraczające poza potrzeby rozstrzygnięcia sprawy, w której wniesiono skargę. Nie może mieć charakteru kazuistycznego i służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego orzeczenia (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11 i z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151) Nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa ani nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy w danej kwestii wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 lipca 2015 r., I CSK 976/14, nie publ.).

Zagadnienia prawne sformułowane przez skarżących nie spełniają wyżej sprecyzowanych w judykaturze Sądu Najwyższego wymagań. Skarżący nie przytoczyli ani nie uzasadnili takich argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych. Nie wyjaśnili, dlaczego te zagadnienia mają charakter istotny. Ograniczyli się do sformułowania pytań, nie przeprowadzając żadnego pogłębionego wywodu prawnego dla wykazania, że ich wątpliwości stanowią istotne zagadnienie prawne wymagające zaangażowania Sądu Najwyższego. Wskazane przez skarżących zagadnienia prawne, nie mają charakteru abstrakcyjnego, syntetycznego i uniwersalnego, lecz są osadzone w okolicznościach konkretnej sprawy i są pytaniami w tej właśnie sprawie.

Ponadto w orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono, że w postępowaniu egzekucyjnym funkcjonują różne środki ochrony prawnej (skarga, zarzuty, powództwo przeciwegzekucyjne), a uruchomienie każdego z nich jest uzależnione od spełnienia ustawowych przesłanek. Problematyka różnic między powództwem przeciwegzekucyjnym, jako środkiem merytorycznej obrony dłużnika przed toczącą się egzekucją, a zażaleniem na nadanie tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności, służącym do zwalczania uchybień formalnych popełnionych przez sąd w toku postępowania, co do nadania klauzuli wykonalności, była przedmiotem szeregu wypowiedzi Sądu Najwyższego wyjaśniających ich istotę i zasady stosowania. Nie ma żadnych wątpliwości, że zarzut wykonania zobowiązania po powstaniu tytułu podlega badaniu w ramach powództwa opozycyjnego.

W przypadku bankowego tytułu egzekucyjnego, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności, który zachował moc po wejściu w życie ustawy z dnia 25 września 2015 r. o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1854) nie korzystającego ani z prawomocności ani z powagi *res iudicata* dłużnik może kwestionować istnienie obowiązku stwierdzonego tym tytułem podnosząc przeciwko niemu wszystkie zarzuty materialnoprawne powstałe zarówno przed wystawieniem bankowego tytułu, przed wydaniem klauzuli wykonalności, jak i po jej wydaniu (por. m.in. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 1985 r., III CZP 14/85, OSNCP 1985, nr 12, poz. 192, z dnia 21 lipca 2010 r., III CZP 47/10, OSNC 2010, nr 2, poz. 165, z dnia 2 lutego 2011 r., III CZP 128/10, OSNC 2011, nr 10, poz. 108, wyroki Sądu Najwyższego z dnia 27 marca

2003 r., V CKN 18/01, nie publ., z dnia 3 listopada 2009 r., II CSK 207/09, OSNC 207/09, OSNC 2010, nr 4, poz. 62, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 2003r., III CZP 78/03, Prok. I Pr. 2004, nr 6, poz. 36). W orzecznictwie Sądu Najwyższego szczegółowo również wyjaśniono jaki jest zakres badania bankowego tytułu egzekucyjnego w postępowaniu klauzulowym (por. m.in. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 20 lipca 2000 r., III CZP 14/99, OSP 2000, z. 3, poz. 41, z dnia 11 lipca 2000 r., III CZP 22/00, MoP 2001, nr 1, str. 26, z dnia 19 lipca 2001 r., III CZP 42/01, OSNC 2002, nr 2, poz. 18, z dnia 9 lutego 2005 r., III CZP 80/04, OSNC 2005, nr 12, poz. 203 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 listopada 2009 r., II CSK 207/09, OSNC 2010, nr 4, poz. 62).

Również problematyka rozkładu ciężaru dowodu w procesie cywilnym była wielokrotnie przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego. W myśl ogólnych zasad na powodzie spoczywa obowiązek udowodnienia faktów uzasadniających jego roszczenie, a na stronie pozwanej obowiązek udowodnienia okoliczności uzasadniających jej wnioski o oddalenie powództwa (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 3 października 1969 r., II PR 313/69, OSNCP 1979, nr 9, poz. 147 i z dnia 20 kwietnia 1982 r., I CR 79/82, nie publ.). O tym natomiast co strona powinna udowodnić w konkretnym procesie decyduje przede wszystkim przedmiot sporu, prawo materialne regulujące określone stosunki prawne oraz prawo procesowe normujące zasady postępowania dowodowego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 czerwca 2009 r., IV CSK 71/09, OSP 2014, nr 3, poz. 32). Zagadnienie poruszone przez skarżących w pytaniu drugim nie spełnia podstawowych warunków zagadnienia prawnego, skoro sprowadza się do kwestionowania postanowień dowodowych Sądów obu instancji, które skarżący postrzegają jako nieprawidłowe w świetle spoczywającego na nich ciężaru dowodu.

Sąd Najwyższy nie podzielił również stanowiska skarżących, co do wystąpienia nieważności postępowania w toku postępowania apelacyjnego na skutek nie uwzględnienia wniosku powoda S. D. o odroczenie rozprawy w związku z niemożnością jego stawiennictwa spowodowanego chorobą (art. 379 pkt 5 k.p.c. w zw. z art. 214 § 1 k.p.c.). W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, że przeprowadzenie rozprawy bezpośrednio poprzedzającej wydanie wyroku mimo usprawiedliwionej nieobecności strony i wniosku o jej odroczenie,

może być uznane, w okolicznościach konkretnej sprawy za pozbawienie strony możliwości obrony jej praw, prowadzące do nieważności postępowania. W przypadku jednak, gdy strona jest reprezentowana przez zawodowego pełnomocnika, to jej choroba nie ma wpływu na bieg postępowania, chyba że konieczne było dokonanie takich czynności procesowych, których pełnomocnik za nią wykonać nie mógł, lub gdy stawiennictwo strony było obowiązkowe (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2012 r., III CSK 270/11, nie publ. i z dnia 26 stycznia 2012 r., I UK 272/11, nie publ. oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 22 sierpnia 2003 r., I PK 213/02, OSNP 2004, nr 17, poz. 295 i z dnia 11 marca 2018 r., III PK 19/17, nie publ.). W okolicznościach sprawy sytuacja taka nie wystąpiła powód korzystał, bowiem z profesjonalnej pomocy prawnej, a jego pełnomocnik nie zgłosił żadnych przeszkód uniemożliwiających mu stawiennictwo na rozprawie. Sąd Apelacyjny nie wzywał powoda do osobistego stawiennictwa, powód nie wnioskował w apelacji o przeprowadzenie czynności dowodowych z jego udziałem. Ponadto jego powództwo zostało oddalone wobec braku legitymacji czynnej, skoro nie jest dłużnikiem wskazanym w treści zwalczanego tytułu wykonawczego, czego nie kwestionował ani w apelacji, ani w skardze kasacyjnej.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.